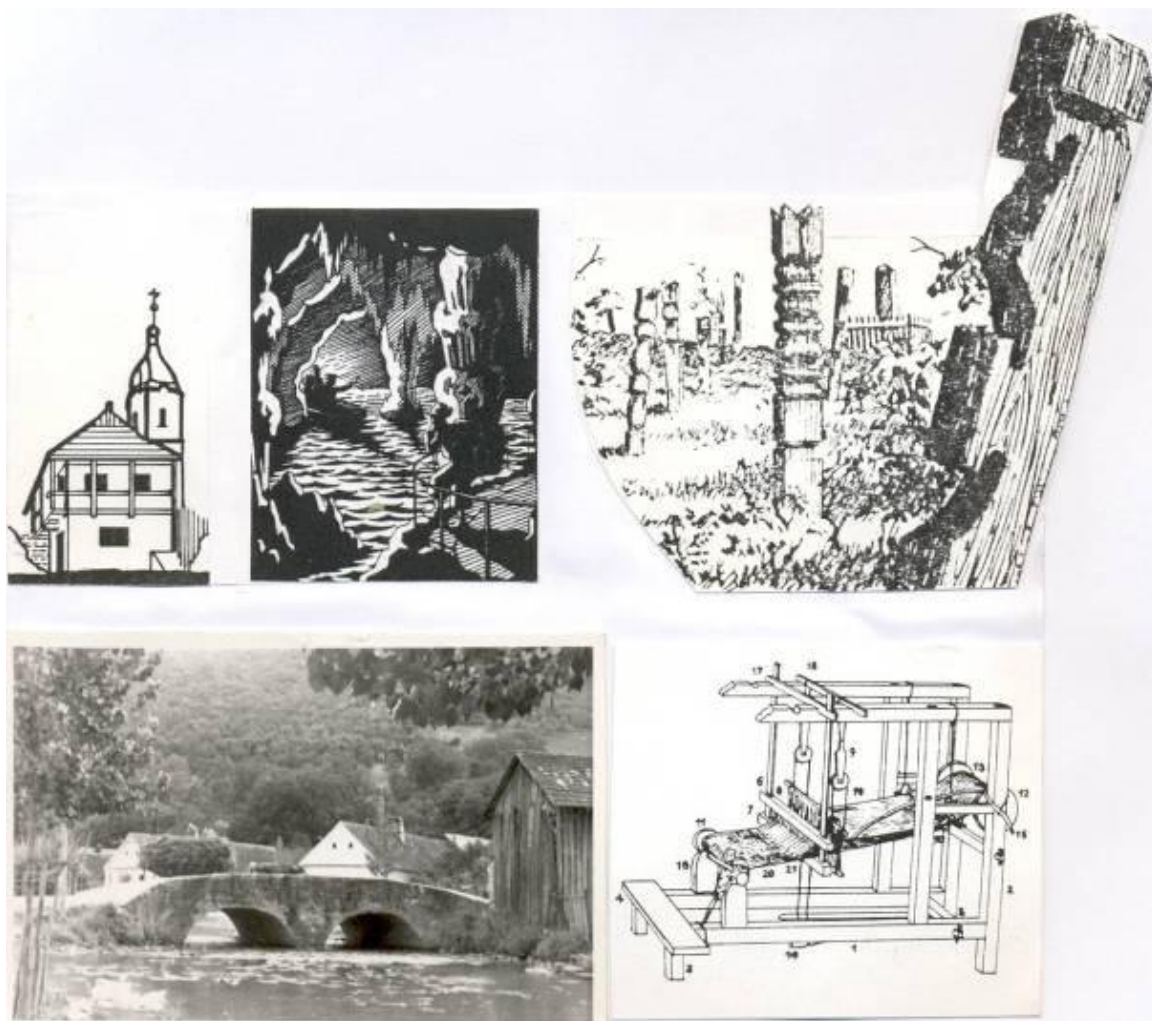

JÓSVAFŐI HELYTÖRTÉNETI FÜZETEK

16. füzet, 2002

Kiadja: a SZINLŐ Barlangi-vendégforgalmi Kft.
a jósvafői tájház (Falumúzeum) létrehozója és
üzemeltetője

Szerkesztette: Szablyár Péter

Jósvafő jövője – Jósvafő múltja

Az év első fele eseménytelennek nem volt nevezhető. A kemény, kevés havat hullató télben egy kis melegséget vitt a farsangra való készülődés és maga a farsang. Jó volt látni, hogy a faluból egyre többen készülnek csoportosan az esti jelmezes „megmértetésre”. A téli csendet néhány régi tervem megvalósítására használtam fel a Tájházban. A lakóház konyhájának eddig nem használt fali szekrényében - a kaszliban – padlásokon talált régi kis üvegeket és egy kis világítástechnikai gyűjteményt helyeztem el. A barlangkutatás-történeti kiállításon a barlangok térképezéséről állítottam össze egy vitrint, függőkompasszal, fokívvvel, a mérés elvének bemutatásával. A jósvafői iskola megszűnése óta terveztem egy kis iskolatörténeti kiállítás létrehozását, amihez néhány érdemi kiállítási tárgyat is sikerült megmenteni az iskolából. Májusban ez a vágyam is valóra vált, az istálló épületében megépült ez a kis bemutatóhely is. Jól halad az anyaggyűjtés a család- és lakóház-történeti kiadványunkhoz. Az utóbbiban Berecz Tibor vállalt oroszán részt, az anyakönyvek számítógépes feldolgozásában Farkas Reni és Garan Ildi végezte az adatbevitelt 1895-től napjainkig, a kezdetektől (1772) 1895-ig pedig én. A községből Edelénybe költözött Deli Ferencről számos érdekes iratot és fotót kaptunk, többek között az 1932-es jósvafői választói névjegyzéket, amelyet ebben a füzetben le is közlök.

Megható élmény volt részt venni a gyomaendrődi Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda névadó ünnepségén, akik Jósvafő szülöttjének, Kis Dániel fiának nevét vették fel. Június elsején a Sajó-Bódva-Torna-völgy térsége periódika- és folyóirat szerkesztőinek első találkozóját szerveztük meg a Tájházban, azzal a céllal, hogy megismerjük egymást, önként végzett munkánk nehézségeit és élményeit megosszuk. Remélem, lesz folytatása is az elkövetkező években.

Régi vágyam teljesül. A X. Falunapokra CD-n megjelenik a Jósvafői Helytörténeti Füzetek első 15 füzete.

Budapest-Jósvafő, 2002. július

Szablyár Péter

<p>Ez a kiadvány bolti terjesztésre nem kerül. Másolása nem tilos, inkább megfizetendő. Készült 100 számozott példányban, ez a(z) példány!</p>
--

Jósvafői egyházlátogatási jegyzőkönyv 1758-ból

2001-ben jelent meg Sárospatakon (Acta Patakina VIII.) „Isten Anyaszentegyházának emlékezetire”- Református egyházlátogatás a Borsod-Gömör-Kishonti egyházmegyében 1753-1759, 1764 c. kiadvány. Ebből idézzük a jósvafői vonatkozású – forrás értékű – részeket:

„Aö 1758. Visitatio Ecclesiae Josva-főiensis, Die 18. Januarii peracta

Verbi Divini Minister Reverendus Dominus Samuel Ar dai.

Scholae Rector ab Annis 35 Humanissimus Dominus Georgius Ötvös.

Fatentes: Andreas Deli, Franciscus deli, Stephanus pogány, Franciscus Bak, Stephanus Tóth aedilis.

Subsistentia Ministri: Minden egész ekés ember ad 2 kereszt búzát és 2 véka zabot. A cimborás félannyit. A zsellérek 2 véka búzát és 2 véka zabot. Fát adnak elegendőt. kenderből, mind virágosból mind magvasból adnak egy-egy kévét. Esketéstől a nemes ember 1 tallért, a közember 16 poltrát. Kereszteléstől tyúkot, kenyeret és komapénzt. halotti prédikációtól 16. Özvegyasszonyok 3 sing vásznat. Mustot adnak minden személytől egy-egy iccét. A földeket megszántják, megtrágyázzák, felaratják és bé is hordják.

Fundi Parochiales: Szántóföldek vagynak 2 nyomáson. A Szeltzén vagyon egy darab, amelyre a Miser János földje járnak másokéval együtt, de ez már elhagyott és erdő nőtte bé, és most egyéb ususában nincsen a prédikátor, hanem a végét kaszáltatja. A másik vagyon a mező közepin, melynek neve Pap földje, szomszédja mindkét felől Tóth István.

Rét is vagyon 2 darab. Egyik a Nádas mellett, szomszédjai Fitsor István és Gál János, a másik a Szeltzén, a szántóföldek a végiben, szomszédja Oláh János és Tímár Gergely.

Subsistentia Scholae Rectoris. Minden egész ekés ember ad 1 véka búzát, a cimborás fél vékát, a zsellérek is annyit. Minden szőlősgazda 4 icce mustot. A harangozásért egy-egy kéve búzát. Fát, amennyi szükséges. Halottól négy poltra. Dilactrum ordinarium. Sabbathale 1 véka zab. Canicularis csirke. Kulcsváltság 4 poltra.

Templom kő, boltos egyik része, kerített. harang 3, falábon, a nagy 5 mázsás, a középső 1 mázsás, a 3^{dik} circiter 4 font.

Fundi Templares. Vagyon egy szőlő, melyet Miser Mihály testált az eklézsiának, az eklézsia míveli, és a hasznát a templom szükségére fordítják. Két

nyomásban vannak dézsma földek. A hegytetőnvaló föld, mind a Papgalyán, mind a Mitzke hegyén. A más nyomásban a kis Galya megyi. Ezektőla dézsma a templomhoz jár.

vagyon egy rét, amely a parokialis rét mellett lévén, cedáltatott prédikátor uraimék ususára. Vagynak több szőlőkből is dézsmák, de csak addig, míg bírhatják.

Utansilia Sacra. Vagyon egy ezüst aranyas talpas pohár, melynek a felső karóján ilyen betűk vadnak: W.R.M.K. Alól pedig a talpán ez az írás: Munkátsi Szóts János , gyöngyesi detsi györgy adománya Aö. 1684. Ismét vagyon egy ón pohár, vagyon egy ón kanna, mintegy egyiccés. vagyon 2 cin tányér. vagynak 2 abroszok, mind a kettő gyolcs. Vagynak 5 keszkenők, a ketteje selyem, az egyik török munka, a ketteje pedig selyemmel és arannyal varrottak.

Az agantialis persely a szokás szerint publikáltatik.”

Protocollum
mellyben
No. 17. A Borsodi V. Tractusban lé-
vo. N°. 5. Ekklesiaknak Vi-
sitaligja az 1753. ik. Ezen-
adótól fogva az 1764. dikig bé-
foglaltatik.

Élelmiszerek feldolgozása, tartósítása a XX. század elején

Jósvafőn

Nadanicsek Imréné – Gereguly Piroska

Amikor még nem volt hűtőszekrény, fagyasztó, az üzletből nem tudták megvenni a tartósított, félkész élelmiszereket, ételeket, az embereknek maguknak kellett erről gondoskodniuk. A húst, gyümölcsöt, zöldséget a kialakult hagyományoknak megfelelően tartósították.

Disznót mindenki évente ölt a család nagysága és az anyagi lehetőségekhez mérten egyet vagy többet. A zsíros mangalicát 1,5-2 q súly körül vágják le, amikor már a hátán kb. 8-10 cm volt a szalonna vastagsága. Ha a disznó már „kimúlt”, szalmával beborították, ezt meggyújtották, bottal igazgatták a parázsló csomókat, hogy mindenütt egyenletesen égjen le a szőr és piruljon meg a bőr.

Ahol maradtak még szőrös részek, ott az összefogott, meggyújtott szalmacsomóval tovább pörkölték. Hogy el ne aludjon a szalma, szájjal fűjték a csomó parázsló végét.

Ezt követte a disznó bőrének mosása, amit közben késsel kapartak. A körme már perzselés közben lepállott. Eközben kivágták a „fülgükerét” is.

Tiszta szalmát, deszkát, esetleg fél bejárati kaput tettek a földre, erre hátára fordították a disznót. Megkezdtek a disznó bontását. Combtöből kikanyarították a négy lábát. Ezután hasra fordították, a szájnnyílásánál a fül mögött a koponyát a gerinccsontig mind a két oldalon felvágták. A gerincoszlop mentén 6-8 cm szélességben végigvágták a hátát a farkkal bezárólag. Ezt a folyamatot röviden úgy nevezték, hogy „orrját vettek” a disznónak. A disznó két oldala így szétnyílt. Óvatosan, két oldalról bemetszve a nyelőcsőtől kezdve a beleket, a belső részeket kiemelték az odakészített hurkamosó teknőbe belefördítették. Levágták róla a tüdőt, májat, lépét, szívet. A bélről lefejtették a zsíros részt (ebből sütötték ki a bélzsírt) és a hájat.

Az asszonyok a beleket a patakban „kiforgatták”, így a bélsár kikerült belőle. Tiszta vízzel kimosták, sós veres hagymával dörzsölték, hogy a bélsár szaga megszűnjön. Két asszony végezte ezt a csapnál, közben forró boros teát vittek nekik, hiszen a munka 2-3 óra hosszát is eltartott és közben legtöbbször nagyon hideg volt.

Ezalatt a disznó udvaron maradt testét a hasa alja közepén végigvágták. Bevitték a házba, két ember feltette az egyik felét az asztalra. Lefejtették róla az „ódalast”, levágták a húst a szalonnáról. A húsról a zsíros részt leszedték. A hasalja vékony szalonnát levágták, ebből készült az „abált szalonna”. A szalonnát vízben megfőzték, darált fokhagyma, piros paprika, só keverékével bekenték. Komorába (spájzba) tették, hogy jól kifagyjon. A vastag szalonnát tetszés szerinti vékonyra leszedték. A levágott részeket feldarabolták, zsírnak kisütötték. Különböző nagyságú zsíros bődönben a komorában tárolták.

A tepertőt megsózva kenyérrel fogyasztották, vagy tepertős „bogácsát” készítettek belőle. A hájat kisütötték zsírnak, vagy egyben megfüstölték. Az utóbbit marhák gyógyítására használták. esetenként a zsírban lesütöttek „oldalast” is, ezt „serpenyűben” (lábasban) tárolták.

A hurkamosás ideje alatt otthon elkészítették a hurkatöltelékét: a rizst, a gerslit (darát) külön-külön megfőzték. A kisütött bélzsírt, benne puhított hagymát, darált tepertőt ráöntötték a kására. . A megfőtt, megdarált belsőséget: tüdőt, májat és apró húst belekeverték. Paprikával, sóval, majoránnával, őrölt borssal, fohagymával ízesítették. Készítettek véres hurkát is. Ebbe nem tettek fokhagymát, hanem a megabált vért ledarálták, dinsztelt veres hagymán megpuhították, és ez került a töltékbe. A házilag készült „gyomros” hurkatöltőből a tölték bekerült a vastag és a vékony bélbe. A „gyomros” hurkatöltő vastag csövébe a fahengert a gyomrukkal nyomták az egyik végén. A cső másik végén a tölték egy vékonyabb kivezető hengeren az erre felhúzott bélbe préselődött. A különböző hosszúságú hurkák végét kenderfonallal bekötötték, belerakták a fővő vízbe, megabárolták. Hidegre kirakták, sütve fogyasztották.

A kolbászt a darált húsból készítették, fokhagymával, sóval, piros paprikával, őrölt borssal ízesítették. A hurkához hasonlóan, de hosszabb bélbe töltötték, középen egy-egy szálat megcsavartak, rúdra akasztották, 2-3 nap füstölték.

A bendőbe (gyomorba) sajtot töltöttek. A tölték: megfőtt, apróra vágott fejhúsból, veséből, szívből, bőrdarabkákból állt.

A hurkához hasonlóan fűszerezték. Töltés után vászon cérnával bevarrták a rést, fazékban megfőzték. Kisszékre tették a sajtot, megszurkálták villával, nehéz kővel laposra nyomtatták. Egy napig füstölték, utána fagyasztható volt.

A főtt körömből, bőrből, füléből, farkából készült a kocsonya. A fővő vízbe a fentiekhez majorannát, tört, szemes borsot, fokhagymát, vereshagymát tettek.

A hosszabb tárolásra szánt húst, szalonnát sózótekenőbe rakták. Az alaposan megsózott hús került alólrá, az ugyancsak megsózott szalonna a tetejére. A Tekenőre V-alakú fát tettek, erre rakták a vászonlepedőt vagy csomagolópapírt. Kétnaponként a húst a saját levében megforgatták. A sódar (sonka) 3-4 napig tovább állt a sós lében. A szalonnát korábban kiszedték, felakasztották a komorába rúdra szikkadni.. Aztán a pitar szabad kéményébe rakták fel füstölni. A füstölés 5-6 napig tartott, közben kiakasztották mellé a húsokat is: sódort, oldalast, orját.

A **zöldségeket** , krumplit veremben tárolták, tartósították. A kertben a zöldségnek kb. 20 cm mély gödröt ástak, szalmát tettek alá, erre rakták a sárgarépát, petrezselymet, karalábét. Két oldalra kúp alakban hasgatott fával beborították, szalmával betakarták, beföldelték. ugyanígy tárolták a grulyát (krumplit) is, csak nagyobb, mélyebb gödörben.

Az **uborkát** nyáron kenyérkovással savanyították. A vízbe még kaprot, sót tettek. A kovászt tiszta, szőtt vászonra helyezték a víz tetejére. A télre eltett apróbb uborkát sós, szaliciles hideg vízbe tették, bele még karikára vágott hagyma, babérlevél, szemes bors, az üveg aljára kapor került. Néha sárgarépát is raktak az üvegbe dísznek és cukor helyett. A nagyobb uborkából nyáron csalamádé készült; karikára vágott hagyma, uborka közé babérlevél, szemes bors került. Szaliciles sós hideg vízbe tették el, esetleg erős paprikát is raktak közé. Hólyagpapírral beborították az üveget és vászoncérnával kötötték le.

Télre mindenki taposott hordós **káposztát**. A káposztát „legyalólták” (legyalulták). Vékába rakták (30 liter), ezzel mérték bele a hordóba. Vékánként sózták. A hordó aljára előzőleg nagyobb káposztaleveleket, kapor, köménymag szárát, egészben megtisztított vereshagymát, cikkes fokhagymát, egy cső kukoricát tettek. Nagy káposztalevelekkel a hordó aljára rakott ízesítőket szintén beborították. Minden véka káposztára „birsalmacikket” (birsalmacikket), vadalmát (egészben), babérlevelet, borsot szórtak. A családból egy férfi nótázás közben minden sort megtaposott. A (fa) hordó felső felébe két sorban is fejes káposztát tettek.. Méretre vágott deszkalapokkal a káposzta tetejét beborították. Erre került két vastagabb lécs, amelyre nagy nehéz követ tettek. Amikor a lé feljött a káposzta tetejére – bepillésedett. Ekkor leszedték a követ, deszkát, főleg az utóbbit alaposan lemosták. Majd újból visszaraktak mindent. A hordó, amíg el nem fogyott a káposzta, vászonlepedővel volt lekötve, hogy szellőzzön, de por ne kerüljön bele.. A káposzta kb. 3 hétig a meleg konyhában volt, eddigre megsavanyodott. Azután kitették a komorába. A szálas (gyalult) és fejes káposztából készült a felséges töltött káposzta. . Nyersen a szálas káposzta tömény vitaminforrást jelentett a sült grulyához (krumplihoz). A „trapacskára” (sztrapacska) , gyúrt haluskára (metélt tészta) pirított szalonna került zsírával, majd szálas káposztával összekeverték. Ha a szálas káposztát sült hússal tették, összepárolták, elkészült a toros káposzta.

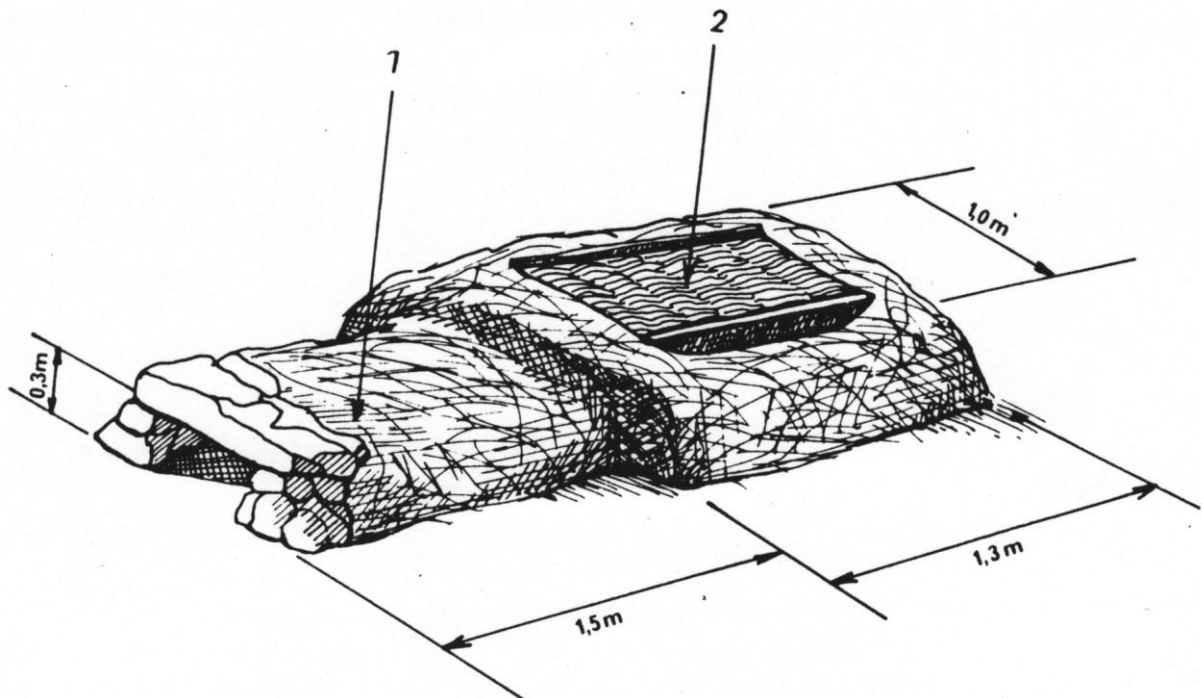
A friss **gyümölcsöt** (almát, körtét, birsalmát) a pad „földjén) (a padláson) kiterítve tárolták. Ha hideg volt, betakarták. A körtét, almát, szilvát aszalták is. Meleg kemencében kenyérsütés után, vagy aszalót készítettek a kertben. Kb. 80x100 cm-es kast készítettek. Egymástól 20 cm-re lévő 2 cm vastagságú bordákba 15-20 mm vastag vesszőket fontak. . Ezzel borították le a 80x100 cm méretű teknő szerű földbe ásott mélyedést. A mélyedés elején tüzeltek. A kas alá beáramlott a meleg levegő. A kas tetejére rakták a szeletekre vágott almát, körtét, egész szilvát. Hogy le ne peregjen a kasról a gyümölcs, rátettek egy kas nagyságú 15 cm magas keretet. Kb. 2 nap éjjel-nappal tüzeltek, amikor elkészült az aszalt gyümölcs.

Régen a szőlőhegyen is több aszaló volt. Az aszalt gyümölcsöt nyersen, vagy főzve fogyasztották. A főzött aszalt gyümölcs levét is megitták.

Még a vadkörtét is megaszalták, főzve télen hasmenés ellen használták. A kökényt, somot is aszalták, megfőzték. Télen – fonás közben – „nyálításra” (nyálképzésre) használták.

A frissen fejt **tejet** is többféleképpen használták fel. Meleg helyen megalvasztották, a megkeményedett, csomós részeket kicsavarták a savóból, és kész volt a túró. A tejet megalvasztották, az aludttej tetejéről leszedték a tejfelt, köpülőbe rakták. Kis tejjel hígították. Folyamatos köpülés (le-fel mozgatás) közben a megkeményedett vaj a köpülő alján állt össze, az író (savanyú lé) felül maradt. Az írot leöntötték, tört krumplihoz megitták. A vajat kanállal hideg vízbe kiszedték, mosták, formázták. A különböző alakú vajdarab(ok) tetejét villával meghuzogták (cifrították), majd szőlőlevélbe tették. Így a friss, sárga vaj nemcsak finom volt, de szemet is gyönyörködtetett a zöld szőlőlevélen.

Az anyagot 2001-2002. telén gyűjtöttem Jósvafőn a szüleim által elmondottak alapján, a tej felhasználásával kapcsolatos anyagot 2002.június 12-én.

Zempléni gyümölcsaszaló általános típusa
(1. nyak 2. medence)

Kis Bálintról – Kis Dániel Jósvafő reformkori naplóíró pap-tanítójáról – nevezték el a Gyomaendrődi Általános Iskolát és Óvodát

2002. május 17-én **Kis Bálint** nevét vette fel a **Gyomaendrődi Általános Iskola és Óvoda** az egy hetes ünnepségsorozat 5. napján. Abban a szerencsében és megtiszteltetésben volt részem, hogy részt vehettem a névadó ünnepségen, amelyet az iskola udvarán tartottak, méltó körülmények között, majd az iskolaépület földszintjén felavatták Kis Bálint emléktábláját. Álljon itt most a névfelvételt kezdeményező lelkes pedagógus, *Kovácsné Nagy Katalin* írása a névadóról, amelyet az iskola honlapjáról (www.kisb-gyomae.sulinet.hu) töltöttem le.

Kis Bálint életútja (1828-1896)

Jósvafőn született 1828. január 17-én. Elemi iskoláit édesatyja, Kis Dániel jósvafői tanító vezetése alatt végezte. 1837-ben a miskolci református gimnáziumba lépett, ahol négy évig tanult. Édesapja 1838-ban meghalt, ettől kezdve özvegy édesanyja, Dely Mária nevelte. Kis Bálint Losoncon végezte tanulmányait 6 éven át, eközben tanítószkodott Hetényben és Alsó-Némediben, hogy eltarthassa magát. Később Debrecenbe ment tanulni. Az 1848-49-es szabadságharcban honvédként harcolt. A világosi fegyverletétel után Debrecenben folytatta tanulmányait. 1851-ben itt érte a gyomai református

egyház meghívása felsőbb fiúosztály tanítói állásra. 1863-ig a IV-V-VI., 1863-1885-ig pedig az V. és VI. fiúosztály tanítója volt. 1885-ben gyakori betegeskedései miatt megvált állásától, és ebből az alkalomból érdemei elismerésül a gyomai református egyház örökös presbiterré választotta. Nagy tudását bizonyítja a debreceni főiskola oktatókarának bizonyító levele, amelyből megtudhatjuk, hogy "dicséretes szorgalommal végezte a következő tudományokat, melyeket tanulni tartozott: magyar, német, latin, hellén, héber, nyelvészet, ó-közép, újabb és honi történettant, tiszta és alkalmazott mértant, természet, vegy- és ásványtant, észjogot, országlástant, egyetemes és honi jelenrajzot, jogtant, Szentirat magyarázási szabályokat, egyháztörténetet, gyakorlati

lelkészettant." Kis Bálint 36 évig nevelt és tanított céltudatosan, kb. 1500 tanítványa szerette és tisztelte őt. Egyike volt azoknak, akik a modern pedagógia elveit elfogadta. Az értelem fejlesztésére helyezte a fő hangsúlyt, nem volt híve a könyv nélküli magoltatásnak. Ahol lehetett, szemléltetett; gyakran ő maga készítette a szükséges eszközöket. Tanítványait az olvasás szeretetére, az erkölcsös életre nevelte. Garzó Gyula akkori lelkipásztorban kiváló munkatársra talált. A gyomai reformátusság egyházi, iskolai, kulturális felemelkedésének virágkorát élte tevékenységük idején. Kis Bálint nem alapított családot, de magához vette szegénységben élő rokonait, és gondoskodott róluk. Az iskola volt az ő otthona, akkor volt boldog, ha tanítványai között lehetett.”

Kis Bálint és édesanyja Deli Mária szürke márvány síremléke már elveszett a múlt század ötvenes éveinek temetőket is próbára tevő éveiben, de feliratának szövege fennmaradt.

„Itt nyugszik
DELI MÁRIA
meghalt életének 79-dik évében
1878. nov. 8.
és fia
KIS BÁLINT
szül. 1828.jan.17. 1848-49-ben volt a
Magyar Szabadság Harczosa.
1851-1886-ig volt városunk
felejthetetlen Rectora.
Megh. Életének 69-dik évében 1896.
nov. 2-dikán.
Béke Hamvatokta.
Amiglen eljönnek új életre hívó angyalai
a bölcs Teremtőnek.
Ezen emléket készítette a két hálás
unoka
Bertalan és Dániel”

Eben az évben készül el Jósvafő rendezési terve. Ennek előkészítése kapcsán több lakossági fórumot, bejárást szervezett az Önkormányzat. Az alábbiakban **Izápy Gábor** – hosszú ideig népes családjával Jósvafőn (a Kutatóállomáson) élt - hidrológus írásbeli hozzászólását adjuk közre.

„Jósvafő jövője, Jósvafő múltja”

Ötletek a jósvafői településfejlesztési koncepcióhoz

(avagy ami a koncepciótervből kimaradt)

1. Bevezetés

Egy település koncepciótervének elkészítéséhez szükséges először egy pontos állapotfelmérés. Erre az állapotfelmérésre alapozva a nagyobb régió várható változásait is figyelembe véve készíthető az a terv, amely az adott település (és régió) gazdasági, szociális, fizikai, természeti és szellemi-lelki és egyéb állapotán alapul. Ezek az állapotok többnyire összekapcsolódnak, ezért teljesen nem választhatók el egymástól.

Jósvafő jelenlegi állapotát meghatározóan érinti a térségben az Aggteleki Nemzeti Park jelenléte – munkalehetőség illetve a területhasználatok tekintetében. A Nemzeti Park jelenléte a jövőt is döntően meghatározza. A település fejlődése, fejlesztése elsősorban a Nemzeti Park jövőjéhez kapcsolódik, és a területhasználati korlátozásokkal szemben történő települési, lakossági érdekérvényesítések sikerességének függvénye. Amellett, hogy a település sokat nyer azáltal, hogy a Nemzeti Park jelenléte és a Világörökség részét jelentő barlangok létezése számos fejlődési lehetőséget ígér, a természeti értékek részben törvényekből következő, túlzott, a helyi emberek érdekeit figyelmen kívül hagyó védelme gátolhatja a település fejlődését, a településen élők érdekeit. A fejlődés, fejlesztés alatt természetesen egy környezet- és természetvédő fejlesztést kell érteni. Jósvafő jövője azon múlik, hogy a mottó értelmében mennyire tudja a település hasznosítani a hagyományaiból származó tapasztalatait a jelen kor kihívásaival összevetve, ütköztetve.

2. Állapotfelmérés

Gazdasági szempontok:

- a régiós és helyi munkalehetőség kevés

- az ANP a főfoglalkoztató, de a helybeliek között kevés a foglalkoztatottak száma
- a szűk körzetben a vendéglátáson kívül nincs komolyabb munkalehetőség, illetve jövedelemszerző tevékenység
- nagy a jövedelempótló foglalkoztatásban részvevők száma
- alig van önálló vállalkozó a településen, aki a saját vállalkozásában alkalmazna munkaerőt
- a mezőgazdasági és erdészeti tevékenységgel egy-két ember foglalkozik, míg korábban csaknem minden házban tartottak jószágot, műveltek egy-két hold földet.
- sok olyan ember van a településen, akinek nincs esélye, hogy tartósan munkahelyet találjon
- az önkormányzat nem tud munkahelyeket teremteni, és nincs nyoma annak, hogy a közeljövőben új munkahelyek létesüljenek a térségben

Természeti tényezők:

- Jósvafő klímája szélsőségektől mentes, kiegyensúlyozott, az országos átlagnak megfelelő, fekvésénél fogva a nyár az átlagosnál hűvösebb, a tél enyhébb, a nyári kánikulák idején az esték és az éjszakák üdítően hűvösek.
- A településen található a gyógyhatásáról ismert Béke-barlang, ahol jelenleg asztmás betegek gyógyítására nyílik lehetőség, de megfelelő terápiás lehetőségek kialakításával más – pl. allergiás – betegségek is gyógyíthatók lennének.
- Jósvafő település közvetlen szomszédságában négy nagy gyönyörű és izgalmas cseppkőbarlang is található, amelyek különböző feltételekkel látogathatók. Az egyre népszerűbb túra-barlangjárási igény kielégítésére kiválóan alkalmasak.
- A település környezetében zömében erdők és rétek találhatóak, amelyek számos ritka és védett növény és állatfajnak biztosítják az életfeltételeket.
- A település és a tágabb környezete évszázadok óta kultúrterület volt, ahol az emberi tevékenység erdőn-mezőn meghatározó jelentőségű volt. Ez a többé-kevésbé öko-gazdálkodás jellegű emberi tevékenység tette lehetővé annak a gazdag élővilágnak a fennmaradását, amely ezt a területet jellemzi. A gazdálkodás megszűntével ezek az állapotok megváltoztak, a terület eltartó képessége, a táj esztétikai és biológiai értéke a kezeletlenség miatt rohamosan csökken.
- A talaj termőképessége az országos átlaghoz képest alacsony, igazából csak a patak völgyekben alkalmas növénytermesztésre. A

dombtetőkön 30-40 évvel korábban folytatott növénytermesztés csak csapadékos időszakban volt eredményes, a karsztos kőzet, illetve a talaj vízáteresztő képessége miatt. Ezek a dombháti területek elsősorban legelőként, vagy kaszálóként hasznosíthatók.

- A település gyönyörű környezetben, hegyek közé ékelve, bő és tiszta vizű patakok partján helyezkedik el, számos karsztforrás fakad területén. Elhelyezkedéséből adódóan pihenésre, kirándulásra, rekreációra a környék kiválóan alkalmas. A településre befutó völgyek gyalogosan könnyen járható utakat jelentenek a szomszédos települések, források, kilátópontok felé.
- Jósvafő település minden ellenkező híreszteléssel ellentétben a karszterületen kívül fekszik, ugyanis a karszterület határát a források fakadási helyei jelentik. Ezért maga a település a karsztra, illetve a forrásokat tápláló karsztvíz minőségére veszélyt nem jelent.

Kultúrtörténeti jellemzők:

- Jósvafőn több-száz éves református templom, kopjafás temető, védett műemlék jellegű településrész, működő és gyarapodó tájház, galéria található, melyeket faluséta keretében tekinthetnek meg az idelátogatók.
- A Falu 1990 óta önálló önkormányzattal rendelkezik, iskolája azonban néhány éve megszűnt, csak óvoda működik. Nincs orvos, tanító és pap a faluban.
- Az elmúlt évtizedekben a jósvafőiek közül diplomát szerettek döntő többsége elköltözött a településről. Az utóbbi évtizedben elsősorban a Jósvafőn lakó és Nemzeti Parknál dolgozók révén emelkedett a diplomások száma.
- Az utóbbi években fellendült az amatőr színjátszás, alkalmi énekkar is működik a megszűnt népdalkör helyett, évente több alkalommal jelenik meg a falu múltját bemutató Helytörténeti füzetek, negyedévente az önkormányzat tájékoztató lapja a Jósvafői hírmondó. Ezek a civil tevékenységek azonban elsősorban a betelepültek, a Nemzeti Parknál – ideiglenesen - dolgozók és nem a helyben születettek kezdeményezésére és részvételével működik.
- Tizedik éve rendezik meg július végén a Jósvafői falunapokat, amelyeken neves művészek lépnek fel. A falunapokhoz kapcsolódva jelent meg évente a Jósvafői Hírmondó különkiadása. A falunapokhoz további rendezvények is kapcsolódtak, úgymint képzőművészeti alkotótábor, ifjúsági kézműves tábor, és egyéb rendezvények. A falunapok rendezvényei folyamatosan bővültek, és az év jelentős ünnepei köré szerveződtek – pl. farsang, szüret.

Jelenleg a Gömör-tornai fesztivál programjához kapcsolódnak a rendezvények. Ezekben a programokban a helybeliek szerepvállalása jelentősebb, mint a civil kezdeményezésekében.

- Külön említést érdemel a jósvafői tájház és időszakos programjai. A máshol múzeumként működő tájház sok társadalmi eseménynek, kis rendezvénynek biztosít otthonos helyszínt.

Infrastruktúra:

- A településen a csatornahálózat és szennyvíztisztítás kivételével teljesnek mondható a közműhálózat. A szolgáltatás színvonala megfelelőnek mondható. A közművek elhelyezése – ivóvíz, telefon, gáz, kábeltévé – kaotikusnak mondható az időben elhúzódó kiépítés miatt.
- A tömegközlekedés az országos átlaghoz képest elfogadható minőségű, a fővárossal a kapcsolat a buszközlekedés révén határozottan jónak mondható.
- A közeli és tágabb környezettel a közúti összeköttetés megfelelőnek mondható. A szomszédos Szlovákiába történő átjutás a hét kilométerre lévő Aggteleki határon lehetséges.
- A bolthálózat a helyi igények kielégítéséhez elégséges, de alacsony színvonalú. Idegenforgalmi időszakokban a boltok ellátása már nem kielégítő.
- A különböző színvonalú szálláshelyek a csúcs időszakokat – pl. falunapok – leszámítva kielégítik a szállás igényeket. Az átmenő vendégforgalom étkezési igényeit a két étterem csak nehezen tudja fogadni. A faluban nyilvános illemhelyek nincsenek, ami a kultúrált vendéglátás alapfeltétele lenne.

Ismereteink szerint a településen és térségében legalább tíz év távlatában új munkalehetőségek nem mutatkoznak. Ugyanakkor a település kedvező környezeti adottságai, az idegenforgalom várható növekedése, a Nemzeti Parkra és az önkormányzatra háruló feladatok megoldása, a problémák kezelése lényegében meghatározzák, a település jövőjét.

Véleményem szerint Jósvafő számára alapvető - ha nem akar jellegtelen skanzen faluvá válni -, hogy megpróbálja a hagyományaiból (kézműipari, mezőgazdasági, erdőgazdálkodási) hasznosítani mindazt, amivel a térségbe érkező idegenforgalmi-, gyógy- és öko-turizmus számára Jósvafőt és környékét vonzó, kellemes helyé tegye, ugyanakkor az itt élők számára is elfogadhatóak maradjanak az életfeltételek.

A jósvafőiek mindig szívesen, barátsággal (be)fogadták az ide látogató idegeneket, sok látogató szívesen tér vissza ide újra. Ezt a szellemiséget meg kell tartania, sőt erősíteni kell a helybeliekben ezt a gondolatot. Nyilvánvaló, hogy az idegenforgalommal járó gondok, akkor elviselhetőek, ha a vendégforgalom hasznából minél többen részesednek, ugyanakkor a látogatók úgy érkeznek, hogy ne zavarják túlzottan az itt lakókat.

Milyen lehetőségeket látok a település fejlesztésére:

1. **Gyógy-turizmus** :barlangterápia, meglévő és fejlesztendő, az önkormányzat szerepvállalásával, új rekreációs szanatórium létesítése
2. **Művészeti-turizmus**: alkotóház(ak) kialakítása a megüresedett házakban
3. **Barlangi-turizmus** a barlangok túra-jellegű látogatását falubeli, jelenleg munkanélküli kiképzett túravezetőkkel kell megoldani, ezzel az ANP feladatai is csökkenthetők
4. **Falusi-turizmus** nagycsaládosok, nyugdíjasok szervezett üdültetése, számukra kultúr-, turista-programok szervezése, esetleg kézműves foglalkozásokkal, egybekötve
5. **„Extrém”-turizmus** barlangászok, lovasok, kerékpárosok, íjászok stb. számára olcsó, nomád, táborozási lehetőségek
6. **Konferencia-turizmus** különböző, elsősorban a környezettel, karsztkutatással, népművészettel, népi kultúrával kapcsolatos rendezvények lebonyolítása, szervezése
7. Vadászat-, vadgazdálkodás lehetőségeinek kihasználása,
8. Hagyományos foglalkozások
Bemutatása az idelátogatóknak, fiatalok iskolai képzésének keretében kézműves ismeretek oktatása
9. A település környezetében a rét és legelőterületek rendbetétele, a 30-40 évvel ezelőtti állapotok részbeni helyreállítása, rekultiválása az ANP-vel egyeztetve
10. Alkotó szellemű mesteremberek, vállalkozók, művészek meghívása a településre.
11. Az iskola újraindítása, a hagyományt tisztelő, kreatív tanárok vezetésével, esetleg felekezeti vagy alapítványi iskola megvalósítása

A településszerkezet megóvása, formálása:

1. A belterület beépítésének ésszerű korlátozása, a beépítettség szinten tartása
2. Új faluközpont, „főtér” kialakítása – faluház, iskola, önkormányzat, művelődési ház, közpark, agóra együttesével.

3. A település fejlesztési iránya a Jósva- és a Kecső-völgy irányába lehetséges, a pataktól távolabbi, magasabb területeken.
4. Az új parcellázású telkek legalább 1200-1500 m²-esek legyenek.
5. A hagyományos stílusú portál kialakításának támogatása az új lakótelkeken is.
6. A szennyvízelvezető és tisztítórendszer megvalósítása.
7. A település útjainak, utcáinak európai szintű burkolása, virágosítása.
8. A településről kivezető földutak megőrzése, környezetvédelmi okokból.
9. A források környezetének rendbetétele, megközelíthetőség, tisztaság biztosítása, védelem az elmocsarasodással szemben, de a természetközeli állapot megőrzésével.
10. A patakok partjának pusztulását meg kell akadályozni, a csorda és kecskenyáj szabályozott, szakszerű legeltetésével, a legelőgazdálkodás régi szokásjogának visszaállításával.
11. A Jósva-patak kanyargós jellegét megtartva, a központban árapasztó medrek kialakítása, az árvízi veszélyeztetést csökkentésére.
12. A völgyekben lévő földutakat nem kell burkolttá tenni, csak karban kell tartani és szabályozottá kell tenni a gépkocsi használatot. (pl. alkalmas időjárás körülmények között a természetvédelmi örök járhatnának lóval).
13. A villany-, telefon- és egyéb vezetékek elásásával kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy a patakok közelében a magas talajvízállás miatt a vezetékek vízbe helyezése az elektromos kábelek esetében jelentős költséggel és meghibásodási veszéllyel járhatnak, ugyanakkor a talajvízáramlásba történő beavatkozás az épületek, utak állagának romlását okozhatja.

A felvetett kérdések, javaslatok csak egy rövid gondolkodás eredménye volt, számtalan egyéb megvalósítható javaslat tehető még, de ezeknek találkozni kell a faluban élők egyetértésével, a képviselőtestület elgondolásaival, terveivel is. A megvalósításhoz nemcsak erkölcsi, hanem anyagi támogatásra is szükség van. Ennek érdekében különböző pályázati lehetőségeket kell keresni, illetve olyan embereket, szervezeteket kell megnyerni a régióon belül és kívül, akik fantáziát látnak a településben illetve a tágabb térségben. Nem szabad olyan kirekesztő módon gondolkodni, hogy csak jósvafői lakosok vásárolhatnának házat, telket. Számítani kell és lehet mindenkire, akinek valamilyen kézzelfogható, előremozdító ötlete van a településsel kapcsolatban. Tudomásul kell venni, hogy ez mindenképpen a falu megváltozásával fog járni, de aki nem egy skanzenben, vagy egy jellegtelen, városias, elidegenedett településen akar élni, annak

tevőlegesen részt kell vállalni a jövőkép megformálásában, különben mások fogják formálni. Ennek érdekében még a Nemzeti Parkkal is vitába lehet szállni a település érdekében.

Bármit tervez és akar megvalósítani a falu, ehhez pénzre van szükség. Ezért a község bevételeit fokozni kell, hogy a vendégforgalomból jusson az önkormányzatnak is a kitűzött célok megvalósítására. (Szállásdíjak adója, üdülőhelyi díj, barlangi belépőköltségek részesedése stb.) Lényegében az idegenforgalomból származó bevételeket jobban vissza kell forgatni a helyi közigazgatásba.

Evvel a néhány általános, a teljesség igénye nélküli gondolattal szerettem volna kiegészíteni a koncepciótervet. Szerettem volna rámutatni arra, hogy jól és jót tervezni csak egy térség anyagi és szellemi erőforrásainak korrekt ismeretében lehet, rossz vagy hibás adatok, ismeretek alapján teljesen téves következtetésekre juthat bárki, a legnagyobb jóindulat mellett is.

Budapest, 2002. 04. 29.

Izápy Gábor

Dokumentumfilmet mutattak be Jósvafőről

A budapesti **Uránia Nemzeti Filmszínházban** 2002. április 18-án 16.00-kor a **[dialäktus] fesztivál** (magyar néprajzi és antropológiai filmek szemléje) keretében mutatták be **Kisfaludy András** „**Jósvafői capriccio**” című filmjét, amelyet a X. Falunapok előestéjén Jósvafőn is levetítenek.

Részlet a fesztivál katalógusából, ill. a fesztiválról szóló hír a Magyar Hírlapból

JÓSVAFŐI CAPRICCIO
JÓSVAFŐ CAPRICCIO

2001. 57 perc
Észak-Magyarország

Rendező: Kisfaludy András
Dramaturg: Fakan Balázs
Operatőr: Nemescsói Tamás
Hang: Blaskó György
Vágó: P. Kovács Gyula
Gyártó: MUNKART
1025 Budapest,
Szalamandra köz 1.
Tel.: (+36-1) 335-57-90

A Szlovák Karszttal és Aggtelekkel együtt, Jósvafő műemléki épületei a Világörökség részévé váltak 1995-ben. A szinte lassú halálra ítélt falu a rendszerváltás után kezdi összeszedni magát, elsősorban a kívülről idetelepült értelmiségiek segítségével keresi régi tárgyi és szellemi értékeit.

Along with the Slovakian Karst and Aggtelek, the listed buildings of Jósvafő became part of world heritage in 1995. The village, almost sentenced to death after the collapse of Communism, is starting to pull itself together, and mainly with the help of intellectuals settling here is seeking its material and spiritual treasures.

MAGYAR HÍRLAP 13

— KULTÚRA —

2002. április 16., kedd

Dialektusfesztivál az Urániában

(MTI) Dialektusfesztivál címmel indul a néprajzi tárgyú filmek se-regszemléje Budapesten, az Uránia Nemzeti Filmszínházban hol-nap. A négynapos eseményen 29 film indul a versenyben, további 44 alkotást információs vetítésen tekinthetnek meg az érdeklődők. A magyarországi alkotók mellett a határon túlról, Romániából, Szlovákiából, Jugoszláviából, illetve az Amerikai Egyesült Államokból is érkeztek filmek. A fesztivál filmjeit öttagú zsűri – Boglár Lajos, Kömcei Csilla, Lammel Annamária, Péterffy András, Sárkány Mihály – szemlézi.

[dialäktus]

F E S Z T I V Á L

[dialäktus]

F E S Z T I V Á L

Egy megsárgult újságcikk....

A Jósvafőről közelmúltban Edelénybe költözött **Deli Ferenc** adta át az alábbiakban másolatként közölt újságcikket, amely édesapja törvényszéki tárgyalásáról szól. A cikk a „**Felsőmagyarországi REGGELI HÍRLAP**”-ban jelent meg. Sajnos dátum nincs rajta, de így is érzékelhetjük a kor hangulatát

Felsőmagyarországi REGGELI HÍRLAP 5

Vasvillával védte meg a foglalás elől szecskavágóját — 15 napi fogházra ítélték

Miskolc, március 23.

Hatóság ellen elkövetett erőszak vétségéért vádoltan állott **Deli István** jósvafői földműves a miskolci törvényszék Ráduly-tanácsa előtt. A vád szerint Deli, amikor **Szederkényi István** községi írnok és **Garam Miklós** községi bíró több napszamos kíséretében megjelentek nála, hogy ki nem fizetett adóssága fejében szecskavágóját lefoglalják, vasvillával állt a napszamosok elé és yaskos káromkodások kíséretében, felemelt vasvillával védte meg szecskavágóját.

Személyi adatainak felvétele közben megkérdezi az elnök a vádlottat: büntetve volt?

— Soha.

— Nono! — szólt közbe az ügyész. — hát az edelényi járásbírószágon 5 nap!

— Ja igen. Azt elfelejtettem.

— Aztán miért iltte azt?

— Hát régen volt. Nem is igen emlékszem rá. Talán azért, mert elszaladtam.

— Mert elszaladt?

— No igen. Utánam szaladt egy ember, pálcával megütött, azután én elszaladtam.

— És...?

— És szaladtam... szaladtam... szaladtam...

— De meddig szaladt?

— Hát amíg meg nem fordultam.

— No és mikor megfordult?

— Hát akkor... akkor, de már nem emlékszem rá, mintha megütöttem volna...

— Szóval testisértésért iltte azt az öt napot, úgy-e?

— Hát úgy valahogy.

— Hát most bűnösnek érzi magát?

— Nem. Azután elmondja, hogy ő csak éppen védte a szecskavágót, de nem kiabált, nem fenyegetett senkit. **Garam Miklós** bíró, so igen vall ellene. **Szegéry** ember, mondja, hát úgy egy kicsit ellenkezett, de nem fenyegetett...

Szederkényi István mondja el, azután, hogy bizony káromkodott is **Deli**, emelgette is a vasvillát, fenyegetőzött is...

— No **Garam** községi bíró, — mondja az elnök, — hát így volt-e?

— Hát így volt. Mondja **Garam**.

— Miért nem mondta hát mindjárt az igazat?

— Hát szegény ember, nem akartam bántani, megbánta ő már ügyis.

A bíróság végül is 15 napi fogházra ítélte **Deli Istvánt**, amelybe bele is nyugodott, csak az ellen szabakozott egy kicsit, hogy azonnal nek kell kezdeni a büntetés leülését.

Április 1.

PIATIGORSKY

GORDONKA-

HANGVERSENYE

Jegyek XXXXXXXXXX

Ferenczinél

Egy II. Világháború előtti elemi népiskolai értesítő „szükséges tudnivalói”

A Tájházban létrehozott iskolatörténeti kiállítás egyik csemegéje Dely Ferenc iskolai értesítőjének néhány oldala 1934-39. közötti időkből. A koronás címerrel díszített borítójú könyvecske utolsó két oldala valódi kortörténeti csemege, ezért szó szerint közöljük:

„SZÜKSÉGES TUDNIVALÓK.

Csak abból a gyermekből lesz életrevaló ember, aki kerüli mindazt, ami az egészségnek árt. **Különösen kerülnie kell a gyermeknek a dohányzást és a szeszes italokat: a bort, a sört és pálinkát.** A dohány és a szeszes ital, kivált a pálinka, olyan erős méreg, hogy a felnőtt embernek is árt, a gyermeket pedig idő előtt sírba viszi.

Amelyik gyermek dohányzik vagy szeszes italt iszik, az nem halad a tanulásban és testileg is elcsenevészedik, erőtlen, munkára képtelen lesz.

Ez a két méreg oltja be leggyakrabban az emberekbe a tüdővész csíráját is, ami igen sok embernek ássa meg a sírját. Mert a tüdővész nagyon ragadós betegség és mindenki megkaphatja. Hazánkban 70.000 embert visz el ez a rettenetes betegség évenként.

Legjobb ellenszere a tisztaság és a jó levegő.

De nemcsak az arcot kell tisztán tartani, hanem az egész testünket, ruhánkat és lakásunkat is. Nem szabad a lakásban köpködni, mert a köpés undorító és terjeszti a betegségeket is.. Minden romlott, bűzös dolgot a lakásból és környékéről el kell távolítani. gyakran és jó ideig kell a lakást télen-nyáron szellőztetni. **Tüdőnket úgy felfrissíti a jó levegő, mint szomjúságtól tikkadt testünket a tiszta víz.** Aki szereti a tisztaságot az igen sok betegségtől menekül meg.

Különösen arra kell ügyelni, hogy sem a ragadós betegségben levők, sem az ilyen betegek holmija egészséges emberrel érintkezésbe ne jussanak. Ilyen, gyakran előforduló ragadós betegségek a tüdővészen kívül a kanyaró (vörös himlő), a vörheny (skarlát, sarlach), a szamárköhögés (kehe) és a roncsoló toroklob (difteritisz). Ha valamely gyermek ilyen betegségbe esik, azonnal orvost kell hivatni és mindaddig nem szabad a többi gyermekhez eresztetni, amíg az orvos meg nem engedi.

Különben minden betegségben legjobb orvoshoz fordulni. Mert ha szántani, vetni, aratni, házat építeni csak az tud jól, aki megtanult, a beteg embert is csak az tudja meggyógyítani, aki azt. Száz meg száz ember pusztul el csak azért, mert bajában nem orvoshoz, hanem kuruzslóhoz fordul.

Igen lényeges kelléke még az egészség fenntartásának a jó táplálkozás is.. Még a legszegényebb ember is táplálkozhatik jól. Mert nem az a jó táplálkozás, ha valaki finom ételt eszik, ami legtöbbször nem is tápláló, , vagy nagyon sokat eszik, amitől beteggé lesz., hanem az, ha valaki rendesen él, azaz egyszerű eledelét rendszeres időben, rendszeresen elkészítve fogyasztja el. Ezért tanuljanak meg a lányok jól főzni.

Az ember egészségének azért is nagy ellensége a szeszes ital, különösen a pálinka, mert **aki szeszes italra költi pénzét, annak nem telik jó táplálékra.** A szeszes ital drága még annak is, aki nem mértéktelenül issza, mert nem pótolja a mindennapi kenyeret, annál sem, akinek bőven jut rá. Hát a szegény ember fazekából hány jó falatot húz ki! Miatta sok család szűkös napokat lát.

A szeszes italban nincs semmi táplálóerő. Aki pedig mértéktelenül issza, annak az eszét veszi el. Pedig mindenkire ez a sors vár, aki nem ura akaratának és rákap az ivásra. Mert úgy van azzal az emberrel, mint a tolvaj a lopással. Az is először csak tót lop, később elviszi az ökröt is.

Akit a szeszes ital egészen rabjává tett, az átok nemcsak a családra, hanem a községre is.. Elissza minden keresetét, házat, földjét, tehát nemcsak magának, de családjának jólétét és boldogságát is. Ráadásul elvesz a becsülete, mert izgága, kötekedő emberré lesz., azonkívül, mert soha sincs eszénél, minden rosszra könnyen hajlik. Még a koldusbotra sem támaszkodhatik, mert mindenki megveti, mint akinek saját hibája akasztotta nyakába a koldustarisznyát.

Csak józan és erkölcsös élet teszi boldoggá az embert!

Csak épelméjű és munkabíró polgárok teszik boldoggá a hazát!”

<p>„FIGYELMEZTETÉS! E KÖNYVECSKE KIÁLLÍTÁSA BÉLYEG- ÉS DÍJMENTES. Ára 24 fillér. – Illetéktelennek az Értesítő könyvecskébe bármit bejegyezni, törölni vagy javítani szigorúan tilos. – A szülő vagy helyettese az Értesítő Könyvecskét karácsonykor és húsvétkor aláírja, azonban észrevételt az Értesítő könyvecskébe írnia nem szabad.”</p>

Nyomatványszám: 17.899. – Királyi Magyar Egyetemi Nyomda Budapest.

Jósvafői választói névjegyzékek a múlt század 30-as éveiből

Deli Ferenc őrizte meg Jósvafő község 1932, 1934-es és 1935-ös választói névjegyzékeit, mivel édesapja Id. Dely Ferenc a Kisgazda Párt egyik vezető egyénisége volt a településen. A választói névjegyzéken szereplők közül egyetlen ember, a most 104. évét taposó Vásárhelyi Jenő él. Isten éltesse sokáig!!!

1. Apáti Ferencz 1886.
2. Apáti Ferenczné Porcs Zsófia 1890.
3. Arдай András 1870.
4. ifj. Arдай András 1900
5. Arдай Andrásné Berecz Erzsébet 1898
6. Arдай Andrásné Bucsek Mária 1875.
7. Arдай István 1859
8. Arдай Istvánné Hangó Eszter 1857.
9. Arдай Jánosné Juhász Zsuzsanna 1874.
10. Arдай László 1889.
11. Arдай Lászlóné Bartók Terézia 1890.
12. Bak Dániel 1904.
13. Bak Dánielné özv. Garan Terézia 1872.
14. Bak Ferencz 1896.
15. Bak Gergely 1889.
16. Bak Gergelyné Tóth Apollónia 1892.
17. Bak Imre 1903.
18. Bak István 1888.
19. Bak István ifj. 1894.
20. Bak Istvánné Izsó Eszter 1891.
21. K.Bak János 1862.
22. Bak János 1878.
23. P.Bak János 1882.
24. ifj. Bak János 1905.
25. Bak Jánosné Bósa Terézia 1883.
26. Bak Jánosné Matos Mária 1863.
27. P.Bak Jánosné Papp Teréz 1884.
28. Bak József 1885.
29. Bak Józsefné Veres Julianna 1855.
30. özv. Bak Józsefné Oláh Zsófia 1856.
31. Bak Józsefné Pozsgai Amália 1879.
32. Bak Lajosné Pogány Zsuzsanna 1879.
33. Bak László 1892.
34. Bak László j. 1899.
35. Bak László 1907.
36. Bak Lászlóné Rőzcei Piroska 1898.
37. Bak Lídia 1900.
38. Bak Miklós 1901.
39. Bak Sámuel 1867.
40. Bak Sámuel (cseléd) 1907.
41. Bak Sámuelné Garan Julianna 1875.
42. Bartkó Jenő 1906.
43. Bartkó József 1865.
44. Bartkó Józsefné Béres Terézia 1875.
45. Berecz Jánosné Gaál Zsuzsanna 1855.
46. Berecz Lajos 1870.
47. ifj. Berecz Lajos 1903.
48. Berecz Lajosné Jóna Teréz
49. Berecz László 1896.
50. Berecz Miklós 1878.
51. Berecz Miklósné Garan Terézia 1884.
52. Béres Ferencz 1904.
53. Béres János 1902.
54. Bokros Gyula 1906.
55. Bokros József 1903.
56. Bokros Lajos 1876.
57. Bokros Lajosné Szabó Zsuzsanna 1882.
58. Boros István 1847.
59. özv. Bucsek Istvánné Fedor Zsuzsan-na 1866.
60. özv. Bucsek istvánné Rito Irma 1899.
61. Buder Károly 1899.
62. Czafik Dezső 1904.
63. Czafik István 1880.
64. Czafik István 1906 meghalt törölve
65. Czafik Istvánné Jakubecz Ilona 1886.

Jósvafői Helytörténeti Füzetek 16.

66. Csőke Sándor 1899 elköltözött,
törölve
67. Davola Jánosné Kató Katalin 1897.
68. Dely Benjamin 1907.
69. Deli Bertalan 1885.
70. Deli Bertalan 1901.
71. Dely Bertalanné Marel Mária 1893.
72. Deli Ferencz 1896.
73. Deli Ferenczné Berec Mária 1900.
74. Deli Gedeon 1875.
75. Deli Gedeonné Bak Katalin 1877.
76. Deli György 1873.
77. Deli Györgyné Gelle Erzsébet
1890.
78. Dely Illés 1902.
79. Deli Imre 1876.
80. ifj. Deli Imre 1904.
81. Deli Imréné Pásztor Julianna 1885.
82. Deli István 1893.
83. Deli István 1901.
84. özv. Dely Istvánné Bak Julianna
1894.
85. id. Dely János 1871.
86. ifj. Dely János 1884.
87. ifj. Dely Jánosné Mezei Zsuzsan-
na 1895.
88. Dely Jánosné Szalóczi Julianna
idb. 1888.
89. Deli József 1906.
90. ifj. Deli Kálmán 1884.
91. Deli Károlyné Bak Eszter 1880.
92. ifj. Deli Kálmánné Garan
Mária 1893.
93. id. Deli Kálmánné Oláh Zsuzsanna
1861.
94. felső Deli Lajos 1876.
95. alsó Deli Lajos 1876.
96. Dely Lajos 1906.
97. Dely Lajosné Bokros Eszter 1874.
98. alsó Dely Lajosné Dely Irma 1882.
99. Dely Rafael 1871.
100. Dely Rafaelné Tóth Borbála 1885.
101. Dely Teréz meghalt törölve
102. Dovola János 1893.
103. Dovola Lajos 1859.
104. Dudás László 1885.
105. Dudás Lászlóné Bodnár Irma
1891.
106. Farkas Antalné Básti Pogány
Eszter 1877.
107. Farkas Eszter 1871.
108. Farkas János 1895. molnár
109. Farkas János 1900.
110. Farkas Jánosné Juhász Mária
1897.
111. Farkas Lajos 1902.
112. Farkas Sándor 1899.
113. Fecser Pál 1853.
114. Fecser Pálné Bene Erzsébet
1863.
115. Fodor Géza 1874.
116. Fodor Gézáné Lukács Vilma
1875.
117. Fodor László 1874.
118. Fodor Lászlóné Bene D. Mária
1872.
119. Fuzskó József 1864.
120. ifj. Fuzskó József 1884.
121. id. Fuzskó Józsefné Molnár Mária
1869.
122. Garan Bertalan 1904.
123. Garan Dániel 1861.
124. Garan Dánielné Bokros Piroška
1869.
125. özv. Garan Dánielné Zajdó .
126. Garan Ferencz 1906.
127. Garan Imre 1906.
128. Garan István 1888.
129. Garan Istvánné Máté Erzsébet
1895.
130. felső Garan János 1884.
131. Garan Jánosné f. Porcs Borbála
1891.
132. id. Garan József 1865.
133. Garan József 1894.
134. Garan Józsefné Oláh Julianna
1895.
135. id. Garan Józsefné Szegő Julianna
1873.
136. id. Garan Károly 1864.
137. ifj. Garan Károly 1894.
138. Garan Károlyné Koto Mária
1873.
139. Garan László 1871.
140. özv. Garan Mihályné Koto
Borbála 1864.
141. Garan Miklós 1881.
142. Garan Miklósné Dely Apollónia
1863.

Jósvafői Helytörténeti Füzetek 16.

143. Garan MiklósnéLLúdmann Irma
1886.
144. Garan Pál 1888.
145. Garan Zsigmond 1890.
146. ifj. Garan Zsigmond
147. Gál Lajos 1885.
148. Gál Lajosné Bak Eszter
1857.
149. Gergely (?) Ferencz kőműves
1874.
150. Gereguly Ferencné Jóna Mária
1878.
151. Győri Béla cipász 1874.
152. Győri Pál 1885.
153. Győri Pálné Czafik Múria 1874.
154. özv. Győri Pálné Leitner Mária
155. Habócsik Andrásné Gyugya
Rozália 1890.
156. Izsó Antal 1880.
157. Izsó Antalné Boros Borbála 1886.
158. Jóna Béla
159. özv. Jóna Illésné Jóna Julianna
160. özv. Jóna Istvánné Bak Eszter
161. Jóna László 1904.
162. Jóna Lászlóné Jóna Eszter 1881.
163. özv. Juhász Mártonné: Nahalka
Mária 185?
164. Kis Bálint 1865.
165. Kis Bálintné Török Mária 1869.
166. Klein Antalné Rosenberg Regina
1878.
167. Klein Károly 1901.
168. id. Koto Rafael 1864.
169. ifj. Koto Rafael
170. ifj. Koto Rafaelné Garan Borbála
1898.
171. id. Koto Rafaelné Szakál Eszter
1868.
172. id. Kovács Lajos 1859.
173. KovácsLLajosné Palcsák Anna
1869.
174. Kovács László 1897.
175. Kovács Lászlóné Boros zsuzsanna
1900.
176. Leskó József 1881.
177. Leskó József 1907.
178. Leskó Józsefné Lukács Erzsébet
1889.
179. özv. Lukács Istvánné Hangó
Erzsébet 1886.
180. Majoros János 1860.
181. Majoros Jánosné Pogány Zsófia
1866.
182. Maksa József 1898.
183. özv. Marek János 1898.
184. Marek János 1898.
185. Marek Jánosné Bíró Julianna
1890.
186. Maurnyi László 1895.
187. Maurnyi János 1882.
188. Maurnyi Jánosné Bodnár Julianna
1893.
189. özv. Máté Lajosné Bodnár
Julianna 1896.
190. Mizser István 1902.
191. Mizser János 1868.
192. Mizser Jánosné Simon Zsuzsanna
1870.
193. Mizser Károly 1870.
194. Mizser Károlyné Farkas
Zsuzsanna 1889.
195. Molnár Károlyné Kalós Apollónia
1873.
196. Németh István 1899.
197. Németh Istvánné Bak Terézia
1896.
198. Obágy Bertalan 1899.
199. Obágy József 1904.
200. Ifj. Obágy Lajos 1892.
201. Obágy Lajosné Gönczi Mária
1866.
202. Oláh Ferencz
203. Oláh Ferenczné Dely Lídia 1872.
204. Oláh János 1864.
205. Oláh Jánosné Mudrány Julianna
1869.
206. Palcsó István 1880.
207. Palcsó István
208. özv. Palcsó Istvánné Dely Mária
1852.
209. Palcsó Istvánné Vostyár Julianna
1881.
210. id. Pap János 1860.
211. ifj. Pap János 1896.
212. id. Pap Jánosné Pogány Terézia
1875.
213. Pap József
214. Pap Klára 1901.
215. vitéz Parajdi István 1895.

Jósvafői Helytörténeti Füzetek 16.

216. vtz. Parajdi Istvánné Bíró Katalin 1897.
217. id. Pogány János 1869.
218. ifj. Pogány János
219. Pogány Jánosné Bak Eszter 1876.
220. Pogány Lajos 1903.
221. Pogány László 1887.
222. Pogány Lászlóné Arдай Julianna 1888.
223. Pogány Rafael 1905.
224. Pogány Sámuel 1898.
225. Pogány Sámuelné Gereguly Margit 1899.
226. Porumba Jenő 1899.
227. Porumba Jenőné Darányi Ilona 1898.
228. Pozsgai István 1856.
229. Rito József 1890.
230. Rito Józsefné Bak Julianna 1898.
231. Róth Szerén 1896.
232. ifj. Silye János 1896.
233. Silye Jánosné Jóna Zsófia 1873.
234. Silye Jánosné Tarcali Teréz 1897.
235. Silye László 1906.
236. Simon Dániel 1894.
237. Simon Dánielné Kiss Mária
238. özv. Simon Dánielné Tőzsér Mária 1871.
239. Smalkó Sándor elköltözött törölve
240. törölve elköltözött
241. Szakal László 1903.
242. Szakal Zsigmond
243. ifj. Szakal Zsigmond 1899.
244. Szakal Zsigmondné Garan Zsófia 1869.
245. Tarczali Borbála 1888.
246. Tarczali István 1903.
247. Tarczali Istvánné özv. Garan Borbála 1863.
248. id. Tarjányi Bertalan 1869.
249. ifj. Tarjányi Bertalan 1897.
250. id. Tarjányi Bertalanné Bak Teréz 1885.
251. Tarjányi Ferencz 1899.
252. Tóth Bálint 1900.
253. Tóth Bálintné Dely Erzsébet 1901.
254. ifj. Tóth Lajos 1896.
255. Tóth Lajosné Csillik Ilona 1897.
256. Tóth László 1900.
257. Tóth Lászlóné Kovács Klára
258. Tóth Miklós 1885.
259. Tóth Miklósné Farkas Mária 1898.
260. Thuróczy Endre 1860.
261. Thuróczy Endréné Luzsinszky Mária 1856.
262. Ungár Dávidné Ungár Hermina 1866.
263. özv. Varga Andrásné Tóth Mária 1875.
264. Varga László 1895.
265. Vostyár János 1904.
266. Vostyár Jánosné Jóna Julianna 1850.
267. Vostyár László 1878.
268. Vostyár László 1907.
269. Vostyár Lászlóné Bak Klára 1878.
270. Zabos Zsuzsanna 1889.
271. Zingi Julianna 1856.

1934. évi pót névjegyzék

1. Bak Istvánné Garan Klára 1903.
2. Bak Mária 1902.
3. Barcsák János 1905.
4. ifj. Berecz Miklós 1909.
5. Dely Gábor 1909.
6. Dely Istvánné Dely Piroska 1902.
7. Dely Istvánné Dely Zsuzsanna 1908.
8. Dely Rafael 1908.
9. Dudás László 1909.
10. Fuczko Józsefné Obágy Irén 1901.
11. Garan András 1908.
12. Garan Rafael 1909.
13. Izsó Antal 1909.
14. Jóna István 1908.
15. Kovács László 1909.
16. Ligacs István 1908.
17. Mízsér Árpád 1908.
18. Oláh Lajos 1909.
19. Pap Jánosné Marek Katalin 1903.
20. Pap Julianna 1903.
21. Simon Lajos 1909.
22. Spitzer Dezső 1886.

A Jósvafőn használt leggyakoribb keresztnévek 1772 és 1867 között

A jósvafői családtörténeti könyvünk készítése során részletesen tanulmányoztuk az anyakönyveket. Ennek egyik „mellékterméke” az alábbi névgyakorisági statisztika:

A 10 leggyakoribb leánynév:

Sor-szám	Név	I d ő s z a k				Σ 1772-1867
		1772-1800	1801-1829	1830-1849	1850-1867	
1.	Mária	74	64	65	36	239
2.	Julianna	4	46	42	31	123
3.	Susánna	30	37	21	21	109
4.	Borbála	28	24	18	10	80
5.	Erzsébeth	26	11	8	22	67
6.	Judith	37	24	2	3	66
7.	Éva	22	16	2	1	41
8.	Klára	5	13	5	1	24
9.	Lídia	1	3	9	11	24
10.	Zsófia	0	0	1	9	10
Σ						783

A 10 leggyakoribb fiúnév:

Sor-szám	Név	I d ő s z a k				Σ 1772-1867
		1772-1800	1801-1829	1830-1849	1850-1867	
1.	István	63	63	42	13	181
2.	János	49	52	36	30	167
3.	József	8	23	23	19	73
4.	Mihály	16	24	10	4	54
5.	Dániel	1	11	22	19	53
6.	András	20	18	8	2	48
7.	Ferenc	11	10	16	5	42
8.	Pál	11	8	10	5	34
9.	Sándor	9	11	7	2	27
10.	Lajos	0	1	8	16	25
Σ						694

Néhány – ebben a korszakban előfordult ritka név:

Fiú: Ábrahám, Benjámín, Levente, Rachel, Rafael, Sámuel, Gedeon, Emánuel, Eduárd;

Leány: Apollónia, Augusztusz, Debóra, Krisztina, Rebeka, Johanna, Paulina, Cecília, Amália

Az 1848-49-es szabadságharc emlékei Jósvafő környékén

Az 1999-ben megjelent JÓSVAFŐ (Település a világörökséggé nyilvánított barlangok kapujában – ANP) című könyvecskénk készítésekor bukkant Székely Kinga szerkesztő a Bécsi hadügyi levéltárban őrzött korabeli könyomatra, amely Schlick osztrák tábornok visszavonuló csapatait ábrázolja a „Jósvafői szorosban” 1849. január 26-án.

A kép keletkezésének körülményeit kutatva jutottam el a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum intézményébe, ahol Dr. Holló József vezérőrnagy, főigazgató segítségével fontos dokumentumokhoz jutottam a 153 évvel ezelőtti eseményekről. Ezekből következzen itt kettő:

Részlet Doberdói Breit József: „MAGYARORSZÁG 1848/49. évi függetlenségi harcának KATONAI TÖRTÉNETE”, I.KÖTET „A téli hadjárat” ; Budapest, 1929., Grill Károly Könyvkiadóvállalata c. kötetéből; p= 256-258.

„Február 10-én Parrot dandára Szénig [**Szénig** a szerk.], az egész vonat Szilasig jutott, a többi csapatok pihenőt tartottak. 11-én parrot dandár 13 órányi fáradságos menet után Tornalyára ért, a vonatnak azonban a legnagyobb megerőltetés dacára alig egy harmadrésze juthatott át az aggteleki hegyeken; Fiedler dandára **Józsafő** és Aggteleket, a Pergen dandár Petrit, a Kriegern dandár Szén, Perkupa és Varbócot s végül a Deym-dandár, mint a hadtest utóvédje, Szilas, Komjáthi és Nádaskát szállotta meg. Február 12-én Parrot Batka, Dulháza és Tamásiig, pergen Beje, lenke, Királyi és Méhiig, Kriegern Gömör és Tornaljáig, Deym pedig Agtelek, **Józsafő**, Petri és Szénig jutott.”

„**Rajtaütés Szénnél** (1949. február 13-án)

A Piller- és Guyon-hadosztályok a vett parancs értelmében február 12-én Schlicket követve Tornára értek, ahol híre érkezett, hogy az osztrákok utóvéde az éjjelt **Szénnél** tölti.

Ezt éjjel rajtaütéssel meglepni szándékozván, Piller hadosztályát akként indítá el Tornáról, hogy pitymállatkor Szén alá érjen; így történt s a hadosztály elővédje oly váratlanul csapott rá a mit sem sejtő, különben is gyöngye erejű előőrökre, hogy azokat pár pillanat alatt visszavetve, velük egyidejűleg jutott a helységbe, itt az álmukból felvert osztrákok között páni félelmet és rendetlenséget okozván. A helységben 4 gyalog század, 1 vértés osztály és ½ lovas üteg szállásolt, de ellenállás kifejtésére egyik sem gondolhatott, hanem jó részük levágtván, illetve foglyul ejtetvén, a többi amerre csak lehetett, legtöbbje félig meztelenül gyorsan elillant, a tisztek podgyásza és a csapatok összes tábori szerelékei szintén a magyarok kezébe estek.”

Részlet Borus József: „Dembinski fővezérsége és a kápolnai csata – Az ellentámadás problémája 1849 februárjában” Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1975. c. kötetéből; p= 136-138..

„A teljes körülzárással fenyegetett császári hadtest február 8-án már Kassán és közvetlen környékén összpontosult, elszigetelve mind a budai császári főhadiszállástól, mind a Görgey-hadtestet követő Götz és Jablonowski császári tábornokok erőitől. Szorult helyzetében Schlik este 9 órára haditanácsot hívott egybe, melyen három javaslat merült fel: Eperjesen keresztül áttörni Galiciába; Kassából „Szaragosszát csinálni”, azaz a városban védekezni; az ellenség döntő támadásának bekövetkezése előtt visszavonulni Szepsin – Tornán keresztül Tornaljág és Rimaszombatig, és kapcsolatot keresni a fősereggel.

A haditanács e legutóbbi lehetőséget választotta, és a hadtest éjfélkor már megkezdte az elvonulást nyugati irányba, Szepsi felé. A menet nagy nehézségek közepette, egyszer jeges, máskor sáros utakon, magyar husároktól állandóan kísérve és támadva, lehangolva haladt keresztül Tornán és Aggteleken.

Így azután nem került sor Miskolcnál a Dembinski által feltételezett csatára, s az altábornagy épp február 10-én, amikor ő császáriakkal való megütközést tervezte, értesült arról, hogy Schlik hadteste onnan jókora távolságra Torna felé vonul. Abban a reményben, hogy Edelényen át oldalba tudja támadni, február 11-én a Kazinczy-hadosztályal elindulva, Sajószentpéter felé ment. Útközben azonban hírt kapott az ellenség előnyéről, ezért Sajószentpéterről nem Edelény, hanem Putnok irányába folytatta a menetet. Ez utóbbi helységben értesült arról, hogy a Schlik-hadtest Tornalján táborozik. A kapott hír szerint a legénység parancsra hozzálátott fehérműjének kimosásához, s ebből Dembinski azt következtette, hogy az ellenség hosszabb ideig marad Tornalján és környékén. A császáriak megtámadásához viszont a Kazinczy-hadosztály nem volt elegendő, ezért az altábornagy segítséget kért az ekkor neki még alá nem rendelt Görgey-hadtest legközelebbi, Piller János ezredes vezette hadosztályból. Erre a segítségre azonban várakozni kellett, s ezzel elkövette a későbbi működésére is annyira jellemző hibát: időt engedett az ellenségnek. Ha ugyanis mindjárt megérkezésekor támad, csak a császáriak elővéd dandárának egy részével keveredik harcba, mivel a hadtest zöme február 11-én még **Jósvafő** és Szilas között éjjelezett.”

← Dembinski
és Schlik →

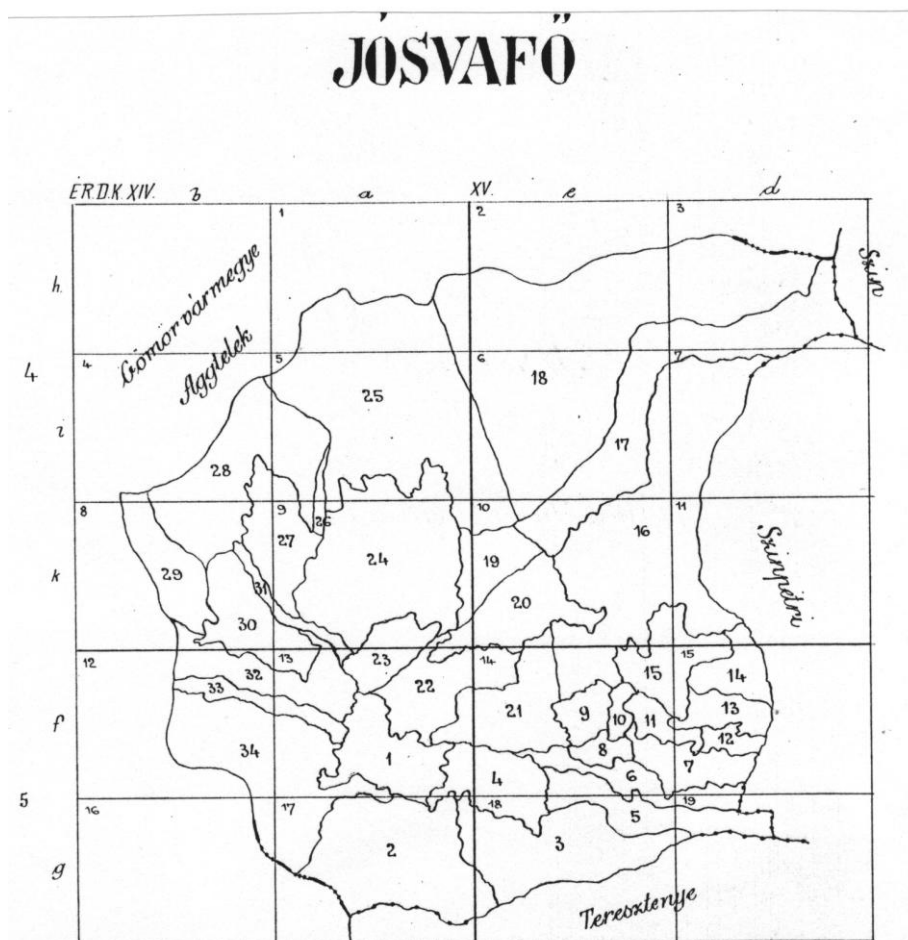
Településtörténeti adatok Jósvafő község 1940-ben készült „Műszaki leírása”-ból

Készítette a M. kir. Állami Földmérés M. kir. 1. földmérési felügyelőség:
Németh Ferenc m. kir. főmérnök; Lukács István ; Szedélyi Elek m. kir. mérnök
gyak.; Rege Béla m. kir. mérnök gyak.; Boro Ernő szigorló mérnök; Rehák
Flórián irodadíjnok.

„1. Terület. Földrészletek és lakóházak száma

	Méret- arány	Térkép- lapok száma	Számozott		Terület (hold)	Földrészletek száma	
			lakóház	házhely		alap	al
						részlet	
Beltelek	1:2000	1	136	1	64	289	113
Külsőség	1:2000	18	5	-	3678	1632	507
Összesen:		19	141	1	3742	1921	620

2. Dűlők elnevezése

Jósvafői Helytörténeti Füzetek 16.

Sorszám	Mostani elnevezés	Régi elnevezés
1.	Beltelek	Belsőség, Máloldal, Jósvavölgy, Csáté
2.	Serédy oldal	Lázoldal
3.	Fenyves oldal	Kalyta, Papgallya, Fenyves
4.	Kukoricás	Kishegy, Kishegyalja, Csárdakert
5.	Alsóréték	Alsórét
6.	Rétoldal	Rétoldal
7.	Porcogó	Porcogó
8.	Nagykötető	Nagykötető
9.	Andrássyhegy	Palonták, Kispéter
10.	Kovácsgallya	Új hegy, Kovács gallya
11.	Váraditető	Tugyis
12.	Cseresnyéskútvölgy	Cseresnyéskút, Dobogó, Mizseroldal, Kispéteroldal
13.	Tölgyes	Tölgyes
14.	Nemesoldal	Nemesoldal
15.	Keskenyoldal	Keskenyoldal, Farkasoldal, Szőlőtető
16.	Nádasdyhegy	Lipinye gallya
17.	Szelcze	Szelcze
18.	Nagyoldal bükk mögött	Nagyoldal bükk megett
19.	Zsomboly	Zsomboly
20.	Kismező	Kismező, Kuriszlai
21.	Hegyerdő	Hegyerdő
22.	Hegytető	Hegytető
23.	Malom felett	Óriságödör, Malom felett
24.	Nagymező	Gergés bérc, Nagymező
25.	Nagyoldal	Nagyoldal
26.	Lófej	Lófej
27.	Tohonyabérc	Tohonya
28.	Tohonyagallya	Tohonya gallya, Kerekgárdony
29.	Vataitető	Mezna
30.	Kisgallya	Kisgallya
31.	Tohonyavölgy	Tohonyabérc része
32.	Kecsőoldal	Kecsőoldal
33.	Kecsővölgy	Kecsővölgy
34.	Somosoldal	Somosoldal

3. A terep és birtokviszonyok leírása

Az egész község területén hegyek, völgyek, fennsíkok és szakadékok váltakoznak.

A belsőség minden oldalról domboktól körül vett völgyben fekszik, ahova három patak völgye vezet. A Jósva patak a belsőség határától nyugatra, attól nem messze ered, ahol az aggteleki cseppkőbarlang jósvafői bejárata is található. A belsőség túlnyomórészt zárt sorú építkezés főleg utcafronton. A patakok és terepalakulat miatt számos tömbre bomlik. A kertek fásítottak. A belsőség túlnyomórészt erdővel határos.

A telkek nagysága 300-4000 m² között változik.

Korona radalmi erdő 2 tagban, melyeket a mintegy 200 méter széles Szelcze völgy választ csak el egymástól. Hegyes, dombos terület 979 hold nagyságban (16, 18 dűlők.)

Patakok völgyei erősen elaprózottak tekintve, hogy kevés a mezőgazdasági művelésre alkalmas terület. Túlnyomórészt szántók és csak a vizesebb terület rét. A telkek nagysága 100-1500 m² (4, 5, 31, 33 dűlők).

Régi szőlőterület, mozaikszerű elrendezéssel. A mintegy 800 birtoktestből álló területen a telkek nagysága 200-4000 m² között váltakozik. Művelési ágak szerint szántók, rétek, kertek, szőlőkés erdők. Hullámos, dombos terep korlátolt összlátási viszonyokkal (7-15 dűlők).

Az úgynevezett „Szelcze” korona radalmi erdő közé beékelve, hosszan nyúlik a színi határig, szabályos birtoktestekkel, melyek nagysága 800-14000 m² között váltakozó szántók (17 dűlő).

Túlnyomórészt fennsíkon helyezkednek el, ahol szakadékos területek és vízmosások váltják egymást. Említett dűlőkben tekintettel a nem régi keletű tagosításra, az elaprózottság kicsi. A telkek nagysága 1000-14000 m² között váltakozik (19, 20, 23, 24, 28 dűlők).

Hegyoldalakon elhelyezkedő hosszú, nagyobb területen magánerdők, melyek birtokhatára sok esetben bizonytalan (2, 25, 28, 29, 34 dűlők).

Egyházi és úrbéres erdők, szántók, legelők, völgyekkel, szakadékokkal tarkítva (3, 6, 21, 22, 27, 30, 32 dűlők).

A községből a közl út szerpentinszerűen vezet Aggtelek felé.

Németh Ferenc
m.kir. főmérnök

4. Birtoktípusok, művelési ágak kimutatása

Birtok- típusok	Birtoktípusok			Művelési ágak holdban								
	száma	összes terület	átlagos terület		szántó-föld	Kert	Rét	Szőlő	Legelő	Erdő	Nádas	Adó- mente
Beltel- kek	287	63.1	0.2	terület	6	16	8	-	9	3	-	25
				%	0.2	0.5	0.4	-	0.4	0.2	-	0.8
Törpe birtok 0-5 hold	1533	870.2	0.6	terület	446	67	261	16	27	142	-	23
				%	12	2	7	0.6	0.8	4	-	0.8
Kisbirtok 5-10 hold	46	351.0	7.6	terület	136	-	21	-	21	166	-	8
				%	4		0.8		0.8	4		0.2
10-20 hold	25	359.5	14.4	terület	81	-	-	-	32	226	-	5
				%	2				1	6	-	0.2
20-50 hold	19	539.6	28.4	terület	49	-	-	-	35	451	-	5
				%	1	-	-	-	1	12	-	0.2
50-100 hold	6	461.0	76.8	terület	-	-	-	-	56	302	-	2
				%		-	-	-	2	8	-	-
Közép birtok 100- 1000 hold	3	1096.7	365.6	terület	-	-	-	-	-	1096	-	-
				%	-	-	-	-	-	28	-	-
Összesen	1919	3741.1			718	83	290	16	180	2386		68

Legjobban szétaprózott birtokok

A tulajdonos neve	Birtoktípus	Terület holdban	Földrészletek száma
Garan Dániel és fel. szül. Bokros P.	Törpe birtok 0 – 5 hold	7.5	16
Dely István és fel. szül. Dely Piroska	Kis birtok 5-10 hold	13.0	2
Izsó Antal	10-20 hold	24	2
Garan Dániel és f.		25	2
Garan Miklós és f. szül. Ludmann Irma	20-50 hold	114	4
Mizser Károly		22	1
Maldegheim Lajos gróf	50-100 hold	98	1
Özv. Garan Dánielné sz. Zajdó Lídia és társai		76	1
Jósvafői ref.egyház	Közép birtok 100-1000 hold	118	1
M. kir. állam és Koronaadalom		978	2

A jósvafői Tájház vendégeknyvéből (IX.)

„Nagyon kedves, békés falunak ismertük meg Jósvafőt. nagyon jó természeti adottságai vannak. Mikor itt voltam tavasszal, még kevés volt a turista, talán ezért is éreztük jól magunkat, és töltöttünk néhány felejthetetlen napot.

2002.03.30. Várnai Ágnes”

„nagyon szép a falu, a múltba és a mesékbe visz vissza. A kiállítások is érdekesekek és különlegesekek. Illés Viktória, Miskolc”

„Itt jártunk házassági évfordulónk alkalmából. Erika és Vince;
2002. 04.01.”

„Nagy élményt nyújtott! Egy kis sziget a múltból, hiszen a múltunk a jelenünk és a jelenünk a jövőnk. Kovácsné Kuzma Erika; 2002.04.07.”

„A tájház a régmúltat, a vidéki élet szépségeit mutatta meg nekünk. Köszönjük! 2002. 04.27.”

„Nagyon tetszett a tájház, jóleső érzés volt legalább pár percre visszaceppenni a régmúlt nyugodt, békés életébe. Jó érzés, hogy van, aki őrzi a múltunkat. 2002.05.07. Lantai Ági”

„Nászutunk egyik gyönyörű állomása volt. Egy pár...2002.05.29.”

„Egy nép nem élet a múltja nélkül. Köszönjük, hogy itt láthatuk... A putnoki környezetvédők”

„Életemnek legtisztább, legromantikusabb évei, a gyerekként falun töltött évek jutottak eszembe! Gyönyörű, megható a régi paraszti egyszerűség és egyben ésszerűség.

Köszönöm az emlékeztetést, gratulálok a gyűjteményhez.

Dr. Boroskán Géza, Debrecen; 2002.06.14”

Ezt írták Jósvafőről

Szavaló gyermekek – A Jósva-kvintett tagja

Téltemető farsang Jósvafőn

Jósvafő (ÉM – SZP) – Február 9-én rendezték meg Jósvafőn az évek óta hagyományos „Téltemető” farsang eseményeit.

Délelőtt a gyermekek az álarcokat és a szalmabábut készítették el. Délután kettkör indult a maskarás felvonulás a faluból a település névadó forrásához – a „Jósvafő”-höz, ahol az egybegyűltek elégették a TELET jelképező szalmabábut, Tavasz Tündér pedig a barlangba úzte Tél-úrfit.

A tavaszköszöntő dalok mellett forralt bor és tea, friss pogácsa illata töltötte meg a kies völgyet. Este a művelődési házban folytatódtak az események. A Jósvafői Színjátszó kör Seres Rezső-estjét a Jósva-kvintett népdal átírásai követték, majd a település lakóinak jelmezgyűjtéseit mérhette össze a jókedvű közönség. Oszatlan sikert arattak a „Jósvafői szüzek”, a barlangi mentőbrigád, Harry Potter és számos, eddig nem látott jelmez. A Treff Zenekar kitűnő zenéjére hajnalig ropták a táncot a vendégek. Ez az év jól kezdődött!

A színjátszó kör

Fotók: Szablyár Péter

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
2002. MÁRCIUS 8., 9. oldal

NÉPSZABADSÁG
Hazai körkép

2002. március 4.; 5. oldal

NÉPSZABADSÁG HAZAI KÖRKÉP

2002. MÁRCIUS 4., HÉTFŐ

Nem túl jó bolt a múzeumi bolt

A szuveníreket inkább

a külföldiek keresik

Szablyár Péter, a jósvafői tájház vezetője úgy látja: az emberek többsége valamilyen érdekes, a meglátogatott helyhez köthető tárgyat szeretne venni a múzeumban. Nem véletlen, hogy náluk nagy siker például az aggteleki karszt jellegzetessége, a „terra rossa”, avagy vörös föld. Ezt kis üvegbe töltve, pontos leírással kínálják. Kizárólag a legelszántabb külföldiek érdeklődését keltette föl viszont a bronzkori cserépedények pontos másolata; pedig hasonlókat már a két világháború között is árusítottak a barlang környékén, és ezeket a tárgyakat a helyiek is el tudták készíteni. A helyi népviseletet bemutató babák esetében ugyanakkor az okozott gondot, hogy a kereskedelemben kapható baba sokkal drágább volt, mint a helyben készült ruhácska.

Dr. Kessler Hubert levele a M. kir. Törvényszékhez Leskó József italmérési engedélye ügyében (1944. 06.09.)

AGGTELEKI CSEPPKÖBARLANG
IGAZGATÓSÁGA

TELEFONSZÁMOK: Aggteleki barlangbejárat. (Barlangszálló) 1.
Központ Aggtelek. Jósvafői barlangbejárat. (Igazgatói iroda) 4.
Kecsői barlangbejárat. (Titkárság) 6.

VASÚTÁLLOMÁSOK: Szin, Putnok és Pelsőc.

Jósvafő, 1944. jun. 9. -én.

KASSAI TÖRVÉNYSZÉK

(Abauj-Tornagyöm.)

10.391

JUN. 12

1. lvi. Felzett

Köztök:

Felveztettem

1944. JUN. 15

Kiadó: 1944. JUN. 15

1944. JUN. 15

M.kir. Törvényszék.

Tisztelettel kérem, sziveskedjenek soronkívül bizonyítványt arról küldeni, hogy Leskó József jósvafői születésű / 1907 / jósvafői lakos, anyja Csontos Julianna / nem áll e csőd vagy kényszerjegyeségi eljárás alatt. Bevezettek erre azért van szüksége, mert új sportszállónkban italmérést kíván gyakorolni és az italmérési engedély elnyeréséhez kell fenti bizonyítvány.

Mielőbbi szives soronkívül elintézését kérve, maradunk teljes tisztelettel:

Jósvafői község a miskolci kir.
könyvtársaságának barlangok.

M. 1944. VI. 13

1944. JÜN. 15.

Kiadó: 1944. JÜN. 15.

igazgató

Vegyes:

A kir. törvény értelmében az aggteleki cseppkőbarlang igazgatóságának, hogy Jósvafő a miskolci kir. község községi barlangok, s ezért a csődbarlangok kivételével a miskolci kir. törvény elteleter.

En! Azon kir. törvény értelmében az aggteleki cseppkőbarlang igazgatóságának Jósvafő.

Kassa, 1944. VI. 14.

Hubert Kessler

**Vásárhelyi (Porumba) Jenő – Jósvafő főjegyzője – számára kedves
két levele 1928-ból és 1935-ből**

A Tornai Járás Főszolgabírója

1817/1928 szám.

Tárgy: A jósvafői körjegyzői állásnak helyettesítés útján való betöltése

Véghatározat

A nyugdíjazás folytán megüresedett jósvafői körjegyzői állásra, az 1886 évi XXII.tc. 84§ alapján Porumba Jenő tornaszentandrásai segédjegyzőt helyettesítem be.

A hivatal átvételét folyó évi július hó 21. napjának délelőtt 9 órájára tűzöm ki, miért is Porumba Jenő helyettes körjegyzőt felhívom, hogy ezen időpontban Jósvafőn a körjegyzői hivatalban nálam jelentkezzen. Jósvafői körjegyzőt felhívom, hogy a hivatal átadása céljából, a kitűzött időpontra a községi bírakat a pénzkezelési naplókkal, a kezelt pénzzel és értékekkel, s egyéb szükséges okmánnyal együtt a körjegyzői hivatalba rendelje be.

Miről a további intézkedések megtétele céljából Alispán Úrnak jelentést teszek, egyben a tornaszentandrásai és jósvafői körjegyzőket és Porumba Jenő helyettes körjegyzőt a tornaszentandrásai és jósvafői körjegyző útján értesítem.

Bódvaszilás, 1928. július hó 15.

PH

Fáy sk. főszolgabíró

Abauj-Torna Vármegye Alispánja

3853/1935 ai. szám

Tekintetes

Vásárhelyi Jenő körjegyző Úrnak

Abból az alkalomból, hogy Abauj-Torna vármegye a Baradla cseppkőbarlangnak a vármegye területén levő részét a Magyar Turista Szövetségnek átadta, s ezzel a barlang megyei kezelése megszűnt, elismerésemet és köszönetemet kell kifejeznem Körjegyző Úrnak azért az odaadó és lelkes munkálkodásért, mellyel a barlanggal kapcsolatos tennivalókat, hivatalos kötelességét messze meghaladó módon ellátta.

...Körjegyző úr önzetlen munkájával egy magas célt: Hazánk természeti szépségeinek feltárását és idegenforgalmának emelését szolgálta.

Szikszó, 1935 évi április hó 29-én. PH.

Szentimrei Pál sk.
alispán

Vásárhelyi Jenő két verse

Anyám

Anyám!...Anyám, ha tudtad volna
Hogy így sokáig élek én,...
Talán-talán... nem szültél volna,
Hisz életem egy vén legény.

Zene, vigasság, bú és bánat
Zavarják egymást mint szokás...
Mosolyt sugárzó szemem világa
Keserves sírás...jajgatás.

Anyám, te jó vagy, most is mondom,
Embert nevelt áldott szíves,
Anyám! Ma áldlak hulló könnyel
Tudom látod, s el is hiszed.

Ma is látom fehér hajadban
Szép évek szálltak énfelém...
Anyám! Te áldott öregasszony
Lelkemben élsz s szeretlek én.

1999.09.29.

Mióta Ő nincs, nincs senkim nekem,
Pedig de szép volt, ez a szerelem.
Mint hattyú, kócsag úgy lebegtek el...
Nem fájt nekik. Jaj!... Mi lesz velem?

De félnek tőlem mind, s a félsz messze jár
Félelmük remény... gyenge napsugár...
Távolból küldött üzenet a vágy...
Ébresztő álmom, aludni nem hágy.

Öreg bánatok barangolnak bennem...
A jó és a rossz harcolnak felém...
Miért a harc és miért sok semmi?
Mióta Ő nincs, csak űrnek kell a fény...

1921/2000

T a r t a l o m

Jósvafői egyházlátogatási jegyzőkönyv 1758-ból

Élelmiszerek feldolgozása, tartósítása a XX. század elején Jósvafőn
(Nadanicsek Imréné – Gereguly Piroska)

Kis Bálintról – Kis Dániel Jósvafő reformkori naplóíró pap-tanítójáról –
nevezték el a Gyomaendrődi Általános Iskolát és Óvodát

Ötletek a jósvafői településfejlesztési koncepcióhoz (Izápy Gábor)

Dokumentumfilmet mutattak be Jósvafőről

Egy megsárgult újságcikk....

Egy II. Világháború előtti elemi népiskolai értesítő „szükséges tudnivalói”

Jósvafői választói névjegyzékek a múlt század 30-as éveiből

A Jósvafőn használt leggyakoribb keresztnévek 1772 és 1867 között

A 1848-49-es szabadságharc emlékei Jósvafő környékén

Településtörténeti adatok Jósvafő község 1940-ben készült „Műszaki
leírása”-ból

A jósvafői Tájház vendégkönyvéből (IX.)

Ezt írták Jósvafőről...

Dr. Kessler Hubert levele a M. kir. Törvényszékhez Leskó József italmérési
engedélye ügyében (1944. 06.09.)

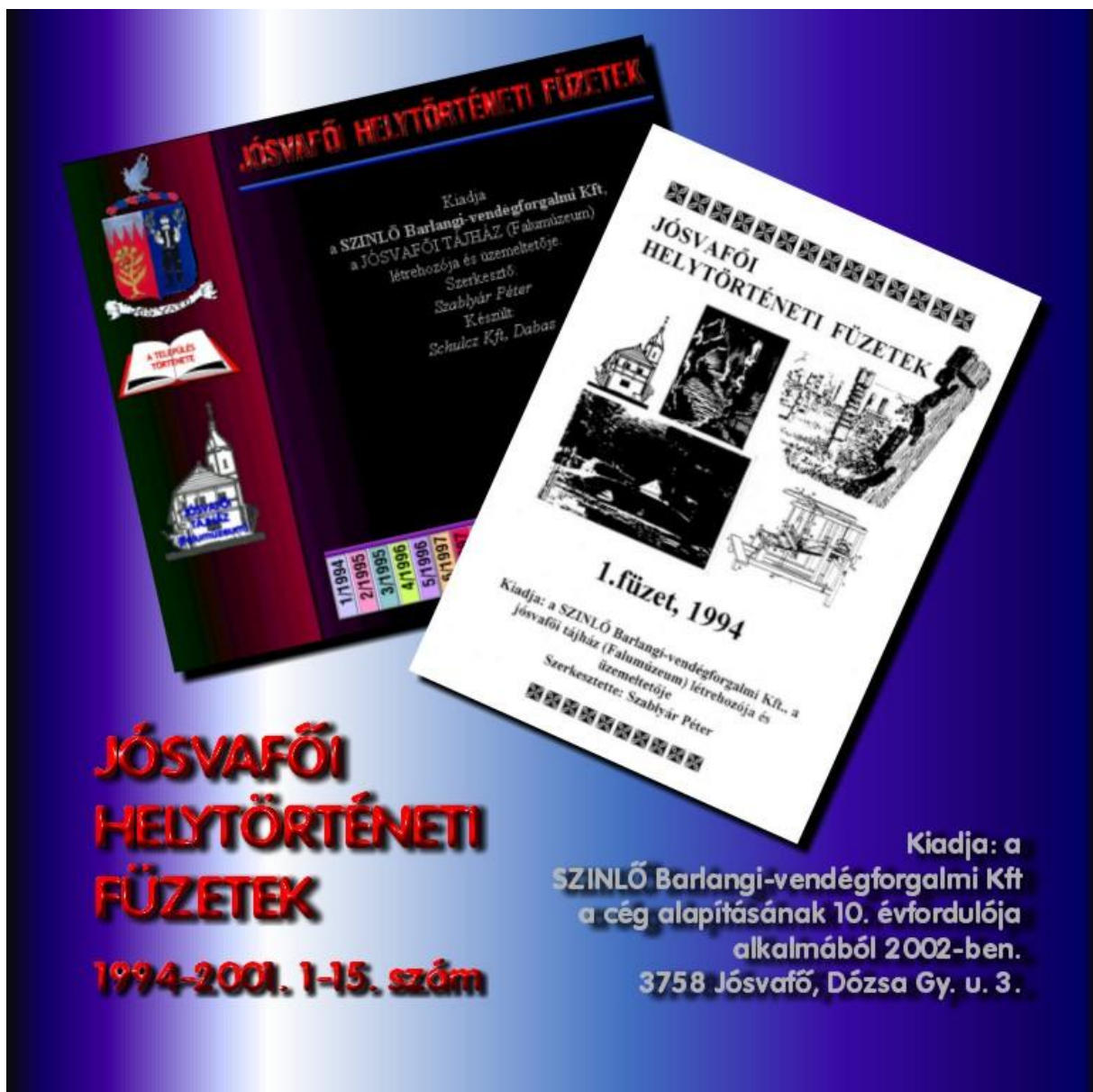

Vásárhelyi (Porumba) Jenő – Jósvafő főjegyzője – számára kedves két
levele 1928-ból és 1935-ből

Vásárhelyi Jenő két verse

**Megjelent a Jósvafői Helytörténeti
Füzetek első 15 száma CD-n!
Kapható a Tájház ajándékboltjában,
vagy utánvétellel igényelhető az alábbi
e-mail címen: szinlo@axelero.hu.**

**JÓSVAFŐI
HELYTÖRTÉNETI
FÜZETEK**

1994-2001. 1-15. szám

Kiadja:
a SZINLŐ Barlangi-vendégforgalmi Kft., a
JÓSVAFŐI TÁJHÁZ (Falumúzeum) létrehozója és
üzemeltetője.
Szerkesztő:
Szablyár Péter
Készült:
Schulcz Kft., Dabas

**JÓSVAFŐI
HELYTÖRTÉNETI FÜZETEK**

1. füzet, 1994

Kiadja: a SZINLŐ Barlangi-vendégforgalmi Kft., a
jósvafői tájház (Falumúzeum) létrehozója és
üzemeltetője
Szerkesztette: Szablyár Péter

Kiadja: a
SZINLŐ Barlangi-vendégforgalmi Kft
a cég alapításának 10. évfordulója
alkalmából 2002-ben.
3758 Jósvafő, Dózsa Gy. u. 3.